

Helsingi

Museovirasto, Muinaisjäännösten hoitoyksikkö: HOIDON JA KÄYTÖN TARKASTUS

Kenelle:

Ulla-Riitta Kauppi, Museovirasto

Asia:

I. maailmansodan aikaisen maalinnoituksen kohteen Tukikohta I ammusvarasto 21 (Vuosaari) kunto ja säilyttäminen/maastokäynti 1.7.2003

Tiedoksi:

Raisa Kiljunen-Sirola, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunki

Yleiskuvaus:

Ammusvarasto 21 on kallioon louhittu ja rautaisella ovella varustettu luola. Luolan etusivu on valettu betonista. Luola on toiminut tykkipatterien 61 ja 62 ammusvarastona. Tykkitie patterilta 61 ammusvarastolle on säilynyt, mutta kunnoltaan erittäin huono luolan edustalla. Luolan edusta on osittain täyttynyt kalliosta lohjenneesta ja alas pudonneesta kiviaineksesta. Lisäksi alueella on roskia, puita ja pensaita. Luolaan pääsee sisään oviaukon yläpuolella betonissa olevasta aukosta.

Toimenpidetarve:

Alueen tiejärjestelyjä ollaan muuttamassa, mm. tykkitie luolan edustalla tulee jäämään kadun alle. Tykkitien kunto on huono ja se on todennäköisesti rakenteiltaan pääosin tuhoutunut raskaan liikenteen vuoksi. Säilyttämiselle ei siten ole välttämättä tarvetta. Luola tulee olemaan aivan kadun varrella. Tämän vuoksi luolan edustan siivous ja kohteen turvalliseksi tekeminen ovat perusteltuja. Reitti luolan suuaukolle on lohkareinen ja vaikeakulkuinen, joten kulkureitin kunnostaminen on perusteltua. Luolalle tulee päästä esim. jalkakäytävän varrelta, jos kohteelle ohjataan ihmisiä.

Hoidon tarve:

Kohde tarvitsee peruskunnostuksen missä yhteydessä maasto siivotaan roskista ja kasvillisuutta raivataan tarvittaessa määrin. Varustamisen tason määrittelee kohteen käyttötarve, mutta perustavoitteeksi voidaan asettaa luolan saavutettavuus ja turvallisen ihailun mahdollistaminen. Lisäksi kohteelle voidaan asentaa informaatiotaulu tai vastaava, mistä kohteesta saadaan lisää tietoa.

Toimenpide-ehdotus:

Kohteelle tehdään hoito ja käyttösuunnitelma, mikä ohjaa hoitoa ja varustamista. Luolan edusta ympäristöineen siivotaan ja luolan rakenteita vaurioittava kasvillisuus raivataan. Luolalle rakennetaan polku esim. tasaamalla lohkareikon väliin polku vettäläpäisevästä maa-aineksesta. Myös muunlaiset rakenteet ovat mahdollisia. Betonissa olevaa kulkuaukkoa ei välttämättä tarvitse sulkea, jos pääsy sille estetään. Luolan edustaa ei ole välttämätöntä raivata lohkareista, mutta se voidaan halutessa tehdä.

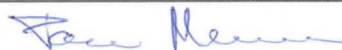
Erityisesti huomioitavat seikat:

Luolan suuaukkoa ympäröivät kallioseinämät vaikuttavat eroosioherkiltä. Pääosa oven eteen kasautuneesta lohkareikosta on tippunut kallioseinämitä. Tämän vuoksi luolan edustan kallion stabiilius tarkastetaan. Tarvittaessa kulku luolan suuaukon edustalle estetään turva-aidan tai muun turvarakenteen avulla. Vaihtoehtoisesti kallion seinämät voidaan stabiloida paikalleen esim. metalliverkkojen avulla. Luolan alkuperäisiin rakenteisiin kajoottaessa haetaan kajoamislupaa Museoviraston rakennushistorian osastolta.

Suojelu- ja tutkimustarve:

Kohdetta ei ole huomioitu Laaksosen (1979) suojeluluettelossa. Kohteen käytöstä ja luolan sisätilojen kunnosta ei ole tietoa. Luolan sisätilojen kunnan tarkistaminen on suositeltavaa.

16. heinäkuuta 2003

Tutkija Päivi Maaranen, Museovirasto, Arkeologian osasto

Vuosaari Tukikohta 1 ammusvarasto 21

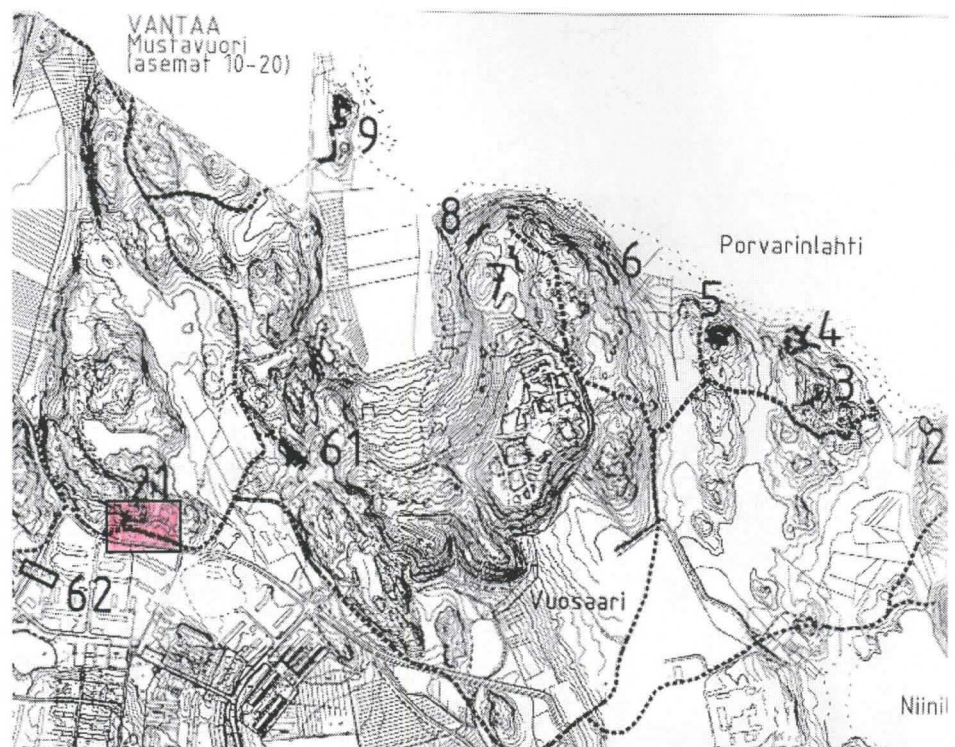
Maastokäynti 1.7.2003

P. Maaranen

- karttaliite hoidon ja käytön tarkastukseen

HPY:n kartta 1999, s. 24

Laine 1996: 32

POHJOIS-VUOSAARI, UUTELA JA MERI-RASTILA

1. MAAILMANSODAN AIKAISET LINNOITUSLAITTEET, MAASTOKÄYNTI

aika	1.7.2003	
paikka	Vuosaari	
läsnä	Raisa Kiljunen-Siirola	KSV
	Ilkka Laine	KSV
	Katariina Rautio	KSV
	Erja Puurunen	KSV
	Päivi Maaranen	museovirasto

POHJOIS-VUOSAARI

1. Tykkitie Porslahdentieltä täyttömäentielle

- voimassa olevassa asemakaavassa suojelumerkintä
- hyvin säilynyt
- tykkitien ja kadun tai kortteleiden väliin olisi toivottavaa jättää puustoinen vyöhyke tykkitien luonteen säilyttämiseksi
- suojaus rakennustöiden aikana tarpeen

2. Niinisaarentieltä täyttömäelle johtava tykkitie

- voimassa olevassa asemakaavassa suojelumerkintä osalla tiestä
- asfaltoitu tie, vieressä maakaasuputki
- tykkitie todennäköisesti tuhoutunut
- tielinjauksen säilyttäminen toivottavaa

3. Täyttömäentieltä Mustavuoreen johtava tykkitie

- voimassa olevassa asemakaavassa suojelumerkintä
- soratie ja ulkoilureitti
- tykkitien rakenteet todennäköisesti tallessa hiekkakerroksen alla

4. Tykkipatteri

- voimassa olevassa asemakaavassa suojelumerkintä
- yhdessä tykkiasemassa säilynyt hirsirakenteinen suoja, mikä on harvinaista - huom! sortumisvaara
- alueen virkistyskäytön lisääntyessä jonkinasteinen kunnostus välttämätöntä jo pelkästään turvallisuuden vuoksi, toivottavaa olisi tykkipatterin kunnostaminen pieneksi nähtävyydeksi virkistysalueella
- peruskunnostus
- suoja-aita
- puuston poisto
- vesakon poisto
- siivous
- infotaulu
- jatkossa hoitosuunnitelma
- vt. Pakilan nuotiopuisto
- HKR / Vesa Koskikallio

5. Tykkitie Niinisaarentien vieressä

- alueella ei ole asemakaavaa
- on mahdollisesti jäämässä kadun alle, jos Niinisaarentietä päätetään siirtää
- tykkitie on irrallinen pätkä eikä ole hyvin säilynyt
- painunut, päälle on ajettu uutta soraa
- kohde ei vaikuta niin arvokkaalta, että se estäisi Niinisaarentien siirtämisen

6. Luola Niinisaarentie varressa

- vaikuttava, mutta vaarallinen
- suoja-aita, jossa mahdollisuus huoltokäyntiin
- siivous
- lohkoutuva kallio - tarvitaan geologin arvio turvallisuusriskistä
- luolan aukot suljettava
- luola on mahdollisesti jäänyt kesken
- vt. Kivikon Kiinalaispuisto
- toivottava olisi kehittäminen pieneksi nähtävyydeksi: luolan suuaukon lähelle voisi päästä lounikon yli rakennettua siltaa pitkin, tehokeinona valaisu

Pohjois-Vuosaaren kalkkikaivos: Tietoa saattaa löytyä Boris Saltikoffin kirjasta Pääkaupunki-seudun vanhat kaivokset. Kirja on ainakin Päivi Maarasella.

UUTELAN SKATANNIEMI

Alueella on merilinnoitukseen kuuluva hyvin säilynyt betonipatteri. Keskiosassa on 'taidokkaasti entistetty' kulkuväylä Skatanniemen huviloille. Alueella on ollut Markus Mannisen Viapori - kirjan mukaan ruokala, 200 hengen parakki käymälöineen ja laituri, betonitehdas, vajoja ja kaivo. Nähtävissä oli vielä betonitehtaan jäännöksiä ja kalkkisäkkejä, laituri (moneen otteeseen korjattu) ja parakin kivijalka laiturin pohjoispuolella. Meriharjun kurssikeskukselle johtava makadamipintainen tykkitie oli hyvin säilynyt.

Patterille ja alueelle, jolla on linnoituksen rakentamiseen liittyviä jäänteitä, tulee kaavassa suojelumerkintä.

Alue voisi olla yksi kohde Uutelan luontopolun varrella.

Mahdollinen kunnostussuunnitelma/ Vesa Koskikallio HKR. Mahdollisilta ampumalinjoilta näköalan raivaus?

Tulisi selvittää voisiko nuorisoasiainkeskus osallistua linnoituslaitealueen opasteiden tekoon.

Meriharjun kurssikeskuksen koillispuolelta löytyi rantaan asti johtava kivetty polku. Leveys noin 1 m. Liittyy huvilan kivirakenteisiin?

Skatan tilan perinnemaisema kaipaisi myös opastetauluja.

MERI-RASTILA

Linnoituslaitteita ei löytynyt. Alueelle suunniteltua asemaa nro 26 ei ole toteutettu. Ympäristössä on havaittavissa kuitenkin asumisen ja laiduntamisen merkkejä., jotka liittyvät Rastilan kartanoon. Vuotien eteläpuoleisella kalliolla asumuksen kivijalka ja vaikuttava keto-orvokki esiintymä.

Päivi Maaranen totesi, että Pohjois- Vuosaaren ja Uutelan suunnitteluun liittyen on hyvä järjestää syksyn kuluessa neuvottelu, jossa käydään suojelutavoitteet läpi. Neuvotteluun kutsutaan Ulla-Riitta Kauppi ja Päivi Maaranen museovirastosta ja Vesa Koskikallio HKR:stä.

Muistion laativat Raisa Kiljunen-Siirola ja Ilkka Laine 2.7.2003.